

آسایش اجتماعی؛ ارمغان سبک زندگی اسلامی

موضوع پیوست فرهنگی، یکی از مطالبات مصرانه رهبر معظم انقلاب است. دکتر حسن بنیانیان، رئیس کمیسیون فرهنگی - اجتماعی شورای عالی انقلاب فرهنگی این موضوع را به عنوان یک امر راهبردی مورد پیگیری قرار داده است.

موضوع پیوست فرهنگی، یکی از مطالبات مصرانه رهبر معظم انقلاب است. دکتر حسن بنیانیان، رئیس کمیسیون فرهنگی - اجتماعی، شاه، عال، انقلاب فرهنگ، ابن، مضمعه، ا به عنان، یک ام، اهدد، مهد، بگد، قا، داده است. بنیانیان معتقد است، هر طرح و پروژه فرهنگی یا اقتصادی و اجتماعی که در کشور در حال اجراست، پیوست فرهنگی نیز باید ضمیمه آن شود، به این معنا که هر نوع ساخت و ساز یا اقدامی علاوه بر تاثیر مثبت ممکن است پیامدهای منفی نیز برای محیط و سبک زندگی مردمی که مواجه با آن طرح هستند، در پی داشته باشد. بنابراین باید تحقیقات جامعی درباره آثار و تبعات چنین طرح هایی قبل از اجرایی شدن صورت گیرد تا در صورت لزوم، آثار مثبت آن تقویت و تا حد ممکن از تبعات منفی آن کاسته شود. آنچه در پی می آید، مشروح گفت و گو با دکتر حسن بنیانیان است.

در حوزه سبک زندگی چه فعالیت هایی در گروه شما انجام شده است؟

شورای عالی انقلاب فرهنگی، اصلی ترین رسالتش در حوزه فرهنگ، جاری سازی اعتقادات و ارزش های اسلامی در ابعاد مختلف زندگی است. سیاستگذاری، جزئی از اعمال مدیریت فرهنگی در جامعه اسلامی است. مدیریت فرهنگی به معنای اقناع سازی مردم در تصمیم گیری با انگیزه های درونی است. بخشی از اقناع سازی در حوزه های اقتصادی می تواند نمود داشته باشد؛ مثل دوری از اسراف و پرهیز از خودنمایی و شریک کردن مردم در اموال خود. گاهی هم این نوع مدیریت در ارتباطات اجتماعی نمود پیدا می کند. فرهنگ درست رانندگی، رعایت ادب در تعاملات اجتماعی و انسانی و رعایت احترام بزرگ تر از جمله این موارد است. در زمینه شهرسازی و معماری هم رعایت الگوهای دینی اگر مورد توجه قرار گیرد، یکی از شاخصه های جامعه نمونه اسلامی تحقق پیدا خواهد کرد. در تمام مواردی که به عنوان نمونه برشمرده شد، دستورهای صریح، طرح ها، نظرها و پیشنهادهایی در دین مبین اسلام وجود دارد. در تعاملات اجتماعی دستورهای صریح دینی وجود دارد، از جمله این که مسلمان باید از احوال همسایه خود باخبر باشد و در حد توانایی برای رفع مشکل او بکوشد. در معماری های گذشته، موقع ساختن خانه ها عمدتاً هشتی هایی می ساختند تا محلی برای تجمع و رودررویی همسایه ها باشد. الان شکل برخی آپارتمان ها به گونه ای است که همسایه از حال همسایه خود باخبر نمی شود. در میدان محل و محل تجمع گروه های مختلف اجتماعی، مساجدی ساخته می شد که مسلمانان هنگام اقامه نماز با همدیگر، روبه رو و از حال همدیگر باخبر شوند. روحانی مسجد احساس مسئولیت می کرد که با شیوه محترمانه ای برای حل مشکلات مالی مستمندان از کاسبان محل کمک دریافت کند. لازمه تجلی الگوهای اسلامی در رفتار و سبک زندگی، همراهی سیاست های کلان مدیران اقتصادی و سیاسی جامعه با رفتار دینی نهادهای محلی است. برای تحقق چنین امر مهمی باید نهادسازی فرهنگی در کشور صورت گیرد تا سبک زندگی اسلامی در همه شئون زندگی ساری و جاری شود. تعمیم دادن اندیشه دینی در همه عرصه های زندگی ما با گفتمان سازی میسر می شود.

وجود برخی اندیشه ها و فرهنگ های غربی بر روند زندگی مردم تاثیر گذاشته است. در کنار بخش هایی از آداب و رسوم مطلوبی که در نوع فرهنگ های وارداتی وجود دارد، برخی الگوهای غربی که مورد تقلید بخش هایی از جامعه قرار گرفته، تبعات منفی داشته است. با این شرایط چه باید کرد؟

وجود برخی مصادیق در این زمینه نگران کننده است. برخی کالاهای تولیدی یا فروشگاه هایی که اقدام به ارائه این کالاها می کنند، نام های لاتین را برای محصولات یا محل عرضه کالا ارائه می کنند، با این نیت که مردم هنگام خرید با توجه به عناوین لاتین آن و با تصور این که این محصول در مقابل برخی دیگر از تولیدات داخلی از کیفیت بهتری برخوردار است، برای خرید راغب تر شوند. این تولید کنندگان یا فروشندگان کالا متوجه نیستند که این مساله باعث بازتولید فرهنگ غربی می شود. چنین روندی به تحقیر کالاهای ایرانی می انجامد. در بحث سبک زندگی نباید در پی اقدام نهایی باشیم، بلکه هدف اصلی اصلاح بینش افراد است.

دکتر بنیانیان :

لازمه تجلی الگوهای اسلامی در رفتار و سبک زندگی، همراهی سیاست های کلان مدیران اقتصادی و سیاسی جامعه با رفتار دینی نهادهای محلی است

دیدگاه ها و دغدغه های رهبر معظم انقلاب در زمینه سبک زندگی اسلامی و ایرانی چگونه قابل تحقق است؟ ایشان تاکیدات مهمی در این باره دارند. توصیه های ایشان شامل مهندسی فرهنگی، طراحی الگوی سبک زندگی ایرانی و

اسلامی، تهیه پیوست فرهنگی و اصلاح سبک زندگی است. در زمینه طراحی الگوی سبک زندگی ایرانی و اسلامی، خطاب ایشان متوجه اندیشمندان و نظریه پردازان جامعه است تا برای اهداف بلند مدت، طراحی لازم را انجام دهند. در زمینه مهندسی فرهنگی، حرف ایشان متوجه همه مدیران ارشد اجرایی است که ضمن فعالیت روزمره، کارکردهای فرهنگی، نظامی و اداری را که در آن مسئول هستند، اصلاح کنند. مثلاً کسی که وزیر راه و شهرسازی است، باید توجه داشته باشد که آیا معماری صورت گرفته در شهرها مطابق معیارهای اسلامی و تاریخ تمدنی است یا خیر. ما در مهندسی فرهنگی دنبال اصلاح پیامدهای فرهنگی نظام های کلان اداره جامعه هستیم. در بحث پیوست فرهنگی خطاب ایشان متوجه همه مدیران ارشد یا مدیران اجرایی است، به این معنا که برای هر فعالیت اقتصادی، فرهنگی یا اجتماعی باید پیوست فرهنگی تهیه شود. به عنوان نمونه وقتی آزاد راه تهران - شمال احداث می شود، علاوه بر تاثیرات مثبت فراوانی که این پروژه دارد، باید به پیامدهای منفی آن نیز توجه کرد. وجود این راه، ضمن تسهیل در مسیر رفت و آمد باعث افزایش حضور مسافران تهرانی و غیر تهرانی خواهد شد و خود این مساله، تغییراتی را در محیط های فرهنگی شمال کشور باعث می شود که بخشی از آن، مثبت و بخشی هم منفی است. بحث رهبر معظم انقلاب این است که برای اجرای چنین طرح ها و پروژه هایی درباره تبعات مثبت و منفی آنها مطالعات و پژوهش هایی صورت گیرد تا جنبه های مثبت آن تقویت شده و از تبعات منفی آن کاسته شود. اگر مواردی که مورد تاکید رهبر معظم انقلاب بوده، مورد توجه اندیشمندان و نظریه پردازان و مدیران کلان و میانی کشور قرار گیرد، بخشی از سبک زندگی اسلامی تحقق پیدا می کند. بخشی از مخاطبان رهبر معظم انقلاب در زمینه سبک زندگی، مردم عادی هستند. تجلی سبک زندگی اسلامی با پیوند میان مردم و مدیران اجرایی محقق خواهد شد. سبک زندگی اسلامی، شیرینی و جذابیت دینی را به روابط اجتماعی انسان ها منتقل می کند. رواج چنین اوصافی، آرامش و آسایش را برای محیط زندگی به ارمغان می آورد.

الگوها، ضرورت تحقق سبک زندگی اسلامی

در عرصه زندگی اجتماعی، افراد نقش ها و مسئولیت های متعددی را می پذیرند. یک فرد در مقام همسر، کارمند اداره، شهروند، همسایه، پدر یا مادر و فرزند می تواند از الگوها و سبک هایی که مبتنی بر آداب اسلامی است، پیروی کند تا رویه زندگی او منطبق با توصیه های دینی باشد. وجود افراد نمونه که براساس موازین اسلامی به تعهدات و مسئولیت های خود توجه دارند، زمینه را برای رسیدن به سبک زندگی اسلامی و دینی فراهم می کند.

فتاح غلامی

دین و زندگی